

FINANSTILSYNET

THE FINANCIAL SUPERVISORY
AUTHORITY OF NORWAY

Høringsnotat

Høringsnotat om endringer i årsregnskapsforskrift for verdipapirforetak

Virkeområde, noteopplysninger og
innsendingsplikt

DATO:
6. januar 2016

Innhold

1	Innledning	4
2	Virkeområde	4
3	Noteopplysninger om kapitaldekning	5
4	Innsending av revisorbekreftelser/ årsregnskap	5
5	Merknader til utkast til forskriftsendringer	7
6	Utkast til forskriftsendringer	Feil! Bokmerke er ikke definert.

1 Innledning

Dette høringsnotatet inneholder forslag til endringer i årsregnskapsforskriften for verdipapirforetak ("årsregnskapsforskriften"). Kapittel 2 omhandler utvidelse av virkeområdet til forskriften. Kapittel 3 omhandler krav til noteopplysninger om kapitaldekning. Kapittel 4 omhandler innsending av revisorbekreftelser/ årsregnskap til Finanstilsynet. I tillegg foreslås enkelte tekniske justeringer av forskriften, se kapittel 5.

Endringsforslagene antas ikke å medføre vesentlige økonomiske eller administrative ulemper. Antatte konsekvenser av de ulike forslagene er omtalt under.

2 Utvidelse av virkeområdet

Verdipapirforetak, forvaltningsselskap for verdipapirfond med tillatelse til å yte investeringstjenesten aktiv forvaltning og filialer av utenlandske verdipapirforetak skal utarbeide årsregnskap etter regnskapslovens bestemmelser med de tillegg og avvik som følger av årsregnskapsforskriften. Det fremgår av forskriften at regnskapslovens bestemmelser om små foretak ikke gjelder for foretak omfattet av forskriften.

Forvaltere av alternative investeringsfond (AIF-forvaltere) er en relativt ny type foretak under tilsyn, som ikke er omfattet av årsregnskapsforskriftens virkeområde. Forvaltningsselskaper for verdipapirfond uten tillatelse til å yte investeringstjenesten aktiv forvaltning samt morselskap for foretak som yter investeringstjenester er heller ikke omfattet av forskriftens virkeområde. Regnskapslovens bestemmelser gjelder ved utarbeidelse av årsregnskap, herunder også reglene for små foretak (gitt at kriteriene i § 1-6 i loven er oppfylt). Små foretak kan på flere områder benytte forenklete regler, herunder unnlate å utarbeide konsernregnskap og unnlate å balanseføre pensjonsforpliktelser som er forsikret. I tillegg er notekrav for små foretak mindre omfattende enn for alminnelige foretak.

AIF-forvaltere, forvaltningsselskaper for verdipapirfond uten tillatelse til å yte investeringstjenesten aktiv forvaltning samt morselskap for foretak som yter investeringstjenester er i likhet med foretakene nevnt i første avsnitt underlagt krav til ansvarlig kapital. Beregning av ansvarlig kapital bygger på regnskapstall. Anvendt regnskapsregelverk, herunder hvorvidt foretakene kan anvende regnskapslovens bestemmelser om små foretak, kan påvirke denne beregningen. Eksempelvis kan foretak med ytelsespensjonsordning for sine ansatte, etter reglene for små foretak, unnlate å balanseføre pensjonsforpliktelsen (regnskapsloven § 5-10). Det vil gi foretaket høyere balanseført egenkapital og dermed høyere ansvarlig kapital enn om de alminnelige regnskapsreglene for beregning av pensjonsforpliktelser hadde blitt anvendt.

Finanstilsynet foreslår å utvide årsregnskapsforskriftens virkeområde til også å omfatte AIF-forvaltere, forvaltningsselskaper for verdipapirfond uten tillatelse til å yte investeringstjenesten aktiv forvaltning og morselskap for foretak som yter investeringstjenester. Endringene vil bidra til økt sammenlignbarhet ved at regnskapene for foretak som i praksis er omfattet av de samme kravene til ansvarlig kapital bygger på ensartede prinsipper. Omfanget av notekrav vil øke noe, både som følge av at regnskapslovens alminnelige notekrav gjelder, samt at årsregnskapsforskriften inneholder

ekstra notekrav. Det legges imidlertid til grunn at merbelastningen for nevnte foretak ved å bli omfattet av forskriften er begrenset.

3 Noteopplysninger om kapitaldekning

Det er krav til å gi opplysninger om foretakenes kapitaldekning med spesifisering av beregningsgrunnlag og ansvarlig kapital, jf. årsregnskapsforskriften § 5-13. Bestemmelsen har ikke vært endret siden innføringen av forskriften i 1999. Finanstilsynet foreslår å harmonisere bestemmelsen med gjeldende kapitaldekningsregler.

Verdipapirforetak som ikke har tillatelse til å yte investeringstjenestene nevnt i verdipapirhandelloven § 2-1 første ledd nr. 3 og 6, forvaltningsselskap og AIF-forvaltere med tillatelse skal ha en ansvarlig kapital som minst svarer til en fjerdedel av foretakets faste kostnader i det foregående år, jf. hhv. kapitalkravsforskriften § 41-2 første ledd, verdipapirfondsforskriften § 2-2 femte ledd og lov om forvaltning av alternative investeringsfond § 2-7 første ledd bokstav b. Det er ikke krav i årsregnskapsforskriften om å opplyse om beregningen av faste kostnader, men foretakene må innhente og sende inn revisorbekreftelse av beregningen til Finanstilsynet. Finanstilsynet foreslår at det innføres et krav i årsregnskapsforskriften om at beregningen av faste kostnader må spesifiseres i note til regnskapet.

Verdipapirforetak som ikke omfattes av kapitalkravsforskriften § 41-2, skal til enhver tid ha en ansvarlig kapital som utgjør minst åtte prosent av beregningsgrunnlaget for kredittrisiko, markedsrisiko og operasjonell risiko. Årsregnskapsforskriften § 5-13 om kapitaldekning inneholder ikke noe krav om å opplyse om beregningsgrunnlag for operasjonell risiko. Analogt med forslaget om at beregningen av faste kostnader må spesifiseres i note til regnskapet, foreslår Finanstilsynet at foretak som benytter basismetoden for beregning av kapitalkrav for operasjonell risiko, skal spesifisere beregningen av beregningsgrunnlaget for kapitalkrav for operasjonell risiko i note. Dette er et mer omfattende notekrav enn tilsvarende for banker og finansieringsforetak (årsregnskapsforskriften for bank § 8-21 tredje ledd). Bakgrunnen for forslaget er at beregningsgrunnlaget for operasjonell risiko utgjør en vesentlig større andel av verdipapirforetakenes totale beregningsgrunnlag (ca. 64 prosent) enn bankenes (ca. 6 prosent).

Ved å innta informasjon om faste kostnader og om beregningsgrunnlaget for operasjonell risiko i note til regnskapet, vil kravene til innsending av særskilte revisorbekreftelser og ad hoc-redegjørelser om beregninger bli overflødige. Ettersom beregningene uansett må gjøres, og beregningen av faste kostnader allerede bekreftes av revisor, anses dette sett under ett som ressursbesparende og en forenkling for foretakene.

Årsregnskapsforskriften §§ 5-6 og 5-12 inneholder krav til opplysninger som er nyttige i soliditetstilsynet med foretakene, men er p.t. avgrenset til å gjelde de foretakene som i § 1-3 er definert som verdipapirforetak. Ettersom alle foretak i forskriftens virkeområde er underlagt krav til ansvarlig kapital, anser Finanstilsynet det naturlig at §§ 5-6 og 5-12 skal gjelde alle foretak i forskriftens virkeområde.

4 Innsending av revisorbekreftelser/ årsregnskap

Gjeldende rett

Det er fastsatt i Finanstilsynets veiledning til utfylling av halvårsoppgaven at foretakene skal sende inn:

- revisorbekreftelse av egenkapital og års-/ delårsresultat til Finanstilsynet hvert halvår
- revisorbekreftelse av foretakenes beregning av fjorårets faste kostnader årlig¹.

Pålegget er gitt som ledd i tilsynet med foretakenes soliditet. I veiledningen er det gitt nærmere bestemmelser om frister m.m.

Revisorbekreftelsen av egenkapital og resultat ved utgangen av regnskapsåret skal sendes inn innen 30. januar. Foretakene kan alternativt sende inn årsregnskap med revisors beretning innen 31. mars. Revisorbekreftelsen ved utgangen av første halvår er f.o.m. 2016 en integrert del av halvårsoppgaven².

Revisorbekreftelsen av foretakenes beregning av fjorårets faste kostnader skal sendes inn via Altinn så snart årsregnskapet foreligger, og senest innen 29. august. I veiledningen til halvårsoppgaven oppfordres foretakene til å ta beregningen av faste kostnader inn som note til årsregnskapet. Ved å følge oppfordringen slipper foretakene å utarbeide og sende inn en separat revisorerklæring, og Finanstilsynet mottar bekreftelsen tidligere.

Observasjoner

Finanstilsynet har erfart at det er vanskelig for foretakene å holde oversikt over regelverket og metodene for innsending av revisorbekreftelser. Det synes som om valgmuligheten som gis mellom å sende inn revisorbekreftelse innen 30. januar eller årsregnskap med revisors beretning innen 31. mars, er mer egnet til å forvirre de rapporteringspliktige enn å være et godt tiltak for å tilby en fleksibel ordning. Det er også slik at 90 prosent av innsendingspliktige foretak avla årsregnskap for 2014 med revisors beretning innen 31. mars 2015.

Til tross for oppfordringen i veiledningen er det svært få foretak som benytter seg av muligheten til å ta beregningen av faste kostnader inn som note til årsregnskapet. Innsending av separate revisorbekreftelser medfører også mange feilutfyllinger i skjemaet som følger bekreftelsen. Det vises til at det "hakes av" feil for foretakstyper, type revisorbekreftelse, årstall etc. Dette er forhold som skaper merarbeid både for foretaket det gjelder og Finanstilsynet.

Forslag til endringer

For å unngå uklarheter og feilrapporteringer, foreslår Finanstilsynet å fjerne valgmulighetene i det eksisterende regelverket. Muligheten til å sende inn revisorbekreftelse av egenkapital og årsresultat innen 30. januar foreslås fjernet, slik at årsregnskap med revisors beretning skal sendes inn til Finanstilsynet innen 90 dager etter utløpet av regnskapsåret. Dette samsvarer

¹ Sistnevnte gjelder ikke verdipapirforetak som ikke er omfattet av kapitalkravsforskriften § 41-2

² Rapportering til Finanstilsynet hjemlet i verdipapirforskriften § 14-1, verdiapirfondforskriften § 11-1 og AIF-forskriften § 3-4.

med fristen som banker og finansieringsforetak har for innsending av årsregnskap med revisors beretning.

Muligheten til å utarbeide separat revisorbekreftelse av foretakenes beregning av fjorårets faste kostnader foreslås også fjernet. Finanstilsynet foreslår i stedet å innføre en bestemmelse i årsregnskapsforskriften der foretakene må redegjøre for beregningen av faste kostnader i note til årsregnskapet, se punkt 3.

Gjeldende innsendingssystem fungerer ikke tilfredsstillende, og Finanstilsynet er av den oppfatning at de foreslåtte endringene i innsendingsplikten samlet sett ikke innebærer økt rapporteringsbyrde for brukerne, og antas å effektivisere bruken av Finanstilsynets ressurser.

5 Merknader til utkast til forskriftsendringer

Til endring i forskriftens tittel

Som følge av at virkeområdet i § 1-1 foreslås utvidet, foreslås også forskriftens tittel endret, slik at også forvaltningsselskap og AIF-forvaltere omfattes. Det vises til omtale i punkt 2.

Til endring i § 1-1 første ledd

Bestemmelsen angir at virkeområdet utvides til også å omfatte AIF-forvaltere med tillatelse, samtlige forvaltningsselskaper (også forvaltningsselskaper uten tillatelse til å yte aktiv forvaltning), samt morselskap for verdipapirforetak. Det vises til omtale i punkt 2.

Til endring i § 1-3

Endring med bakgrunn i at virkeområdet er utvidet.

Til endring i § 1-4

Det vises til omtale i punkt 4.

Til endring i § 2-2 og § 4-3

Teknisk oppdatering. Endring for mer enhetlig begrepsbruk.

Til endring i § 5-6 og § 5-12

Bestemmelsene angir krav som bør gjelde alle foretak i forskriftens virkeområde.

Til endring i § 5-13 første ledd

Bestemmelsen angir noen presiseringer i tråd med endringene i forskrift om beregning av ansvarlig kapital som trådte i kraft 30. september 2014.

Til endring i § 5-13 fjerde ledd

Bestemmelsen angir krav om spesifisering av beregningen av faste kostnader.

Til endring i § 5-13 femte ledd

Bestemmelsen angir krav om spesifisering av beregningsgrunnlaget for operasjonell risiko ved beregning av kapitalkravet.

Til endring i § 5-14

Teknisk oppdatering. Bestemmelsen angir en referanse til regnskapsloven.

Utkast til forskrift om endringer i forskrift 23. august 1999 nr. 957 om årsregnskap m.m. for verdipapirforetak

I forskrift 23. august 1999 nr. 957 om årsregnskap m.m. for verdipapirforetak gjøres følgende endringer:

Forskriftens tittel skal lyde:

Forskrift om årsregnskap m.m. for verdipapirforetak, forvaltningsselskap og AIF-forvaltere med tillatelse

§ 1-1 første ledd skal lyde:

Forskriften gjelder

1. verdipapirforetak, jf. lov 29. juni 2007 nr. 75 om verdipapirhandel § 2-3 første ledd, som ikke er kredittinstitusjon
2. forvaltningsselskap for verdipapirfond, jf. lov 25. november 2011 nr. 44 om verdipapirfond § 1-2 første ledd nr. 2
3. *forvaltere av alternative investeringsfond, jf. lov 20. juni 2014 nr. 28 om forvaltning av alternative investeringsfond § 1-2 første ledd bokstav b, som har tillatelse etter samme lov § 2-2*
4. norske filialer av utenlandske verdipapirforetak
5. *morselskap til foretak nevnt i nr. 1-3, jf. lov 29. juni 2007 nr. 75 om verdipapirhandel § 9-21 første ledd nr. 3.*

§ 1-3 skal lyde:

Begrepet verdipapirforetak i denne forskrift skal også omfatte forvaltningsselskap for verdipapirfond med tillatelse etter verdipapirfondloven § 2-1 annet ledd, *forvaltere av alternative investeringsfond med tillatelse etter AIF-loven § 2-2 tredje ledd, og morselskap som nevnt i § 1-1 nr. 5.*

Ny § 1-4 skal lyde:

§ 1-4 Innsending til Finanstilsynet

Foretak nevnt i denne forskrift § 1-1 nr. 1, 2, 3 og 5 skal innen 90 dager etter utløpet av regnskapsåret sende inn styregodkjent årsregnskap med revisors beretning til Finanstilsynet.

§ 2-2 punkt 1 skal lyde:

1. Dersom foretakets kapitaldekning er under gjeldende minimumskrav skal det gjøres oppmerksom på dette og redegjøres for tiltak som er truffet for å sikre *foretakets* drift.

§ 4-3 annet og tredje ledd skal lyde:

Dersom klientmidlene overstiger klientansvaret (klientgjelden) er det overskytende *verdipapirforetakets* eiendel og skal oppføres i verdipapirforetakets balanse. Dersom klientmidlene ikke fullt ut dekker klientansvaret er underdekningen *verdipapirforetakets* gjeld til klienten og skal oppføres som kortsiktig gjeld i verdipapirforetakets balanse.

§ 5-6 første ledd skal lyde:

Det skal gis opplysninger om formålet med *foretakets* bruk av finansielle derivater.

§ 5-12 skal lyde:

For hver post under finansielle anleggsmidler skal det gis opplysninger om *foretakets* ansvarlige lånekapital i andre foretak.

§ 5-13 første og andre ledd skal lyde:

Det skal opplyses om foretakets kapitaldekning, herunder risikovektet beregningsgrunnlag, *startkapitalkrav*, netto ansvarlig kapital og kapitaldekningsprosenten. Regnskapsloven § 6-6 om sammenligningstall gjelder tilsvarende.

Ansvarlig kapital skal spesifiseres på *ren* kjernekapital, kjernekapital og hver enkelt undergruppe av tilleggskapital, samt på fradrag. Forskjellen mellom *ren* kjernekapital og balanseført egenkapital skal spesifiseres og forklares.

§ 5-13 nytt fjerde og femte ledd skal lyde:

Foretak som er omfattet av krav til ansvarlig kapital basert på faste kostnader skal spesifisere beregningen av faste kostnader som utgjør grunnlaget for kapitalkravet det påfølgende året.

Verdipapirforetak som benytter basismetoden ved beregning av beregningsgrunnlaget for operasjonell risiko skal spesifisere beregningen fordelt på årstall, driftsinntekter, finansinntekter og eventuelle kostnader.

§ 5-14 første punktum skal lyde:

Opplysninger om gjennomsnittlig rente på gjeld som nevnt i regnskapsloven § 7-21 *fjerde ledd* skal også gis for gjeld ført under post D II nr. 4 øvrig langsiktig gjeld.
